

YEREL YÖNETİMLERDE GÖÇ YÖNETİMİ VE YAPAY ZEKÂ UYGULAMALARI

Araştırma Makalesi

Makale Gönderim Tarihi: 5 Ocak 2026

Makale Kabul Tarihi: 30 Temmuz 2026

Yazar Bilgileri:

• Elif Seda GÜRBÜZ

Bağımsız Araştırmacı

elifsedagrbz@gmail.com

ORCID: 0009-0003-7049-2362

Özet

Arka Plan: Göç olgusu, özellikle son yıllarda artan iç ve dış göç hareketleriyle birlikte kentlerin sosyo-ekonomik yapısını, hizmet sunum kapasitelerini ve yerel yönetimlerin yönetsel işleyişini derinden etkilemektedir. Türkiye’de büyükşehirler başta olmak üzere yerel yönetimler, artan göçmen nüfusun barınma, sağlık, eğitim, istihdam ve sosyal uyum gibi çok boyutlu ihtiyaçlarını karşılamakta önemli güçlüklerle karşı karşıya kalmaktadır. Bu bağlamda dijital dönüşüm ve yapay zekâ teknolojileri, göç yönetiminin daha etkin ve sürdürülebilir biçimde yürütülmesine yönelik yeni olanaklar sunmaktadır.

Amaç: Bu çalışmanın amacı, göç olgusunun yerel düzeydeki yansımalarını incelemek, dijital dönüşüm sürecinin yerel yönetimler üzerindeki etkilerini değerlendirmek ve yapay zekâ destekli uygulamaların göç yönetiminde nasıl kullanılabileceğini ortaya koymaktır. Ayrıca Türkiye’den ve dünyadan örnek belediyececilik uygulamaları üzerinden iyi uygulama örneklerinin analiz edilmesi amaçlanmaktadır.

Yöntem: Araştırma, nitel araştırma yaklaşımı çerçevesinde yürütülmüş olup yöntem olarak kapsamlı literatür taraması kullanılmıştır. Bu kapsamda ulusal ve uluslararası akademik çalışmalar, resmi raporlar, politika belgeleri ve mevzuat metinleri incelenmiştir. Çalışmada herhangi bir anket, mülakat veya insan katılımcılı veri toplama yöntemi kullanılmadığından etik kurul izni gerekmemektedir.

Bulgular: Elde edilen bulgular, yapay zekâ destekli nüfus takibi, hizmet planlaması ve veri temelli karar alma mekanizmalarının yerel yönetimlerin göç yönetimi kapasitesini önemli ölçüde artırdığını göstermektedir. Bununla birlikte dijital uçurum, altyapı yetersizlikleri ve veri güvenliği sorunlarının söz konusu uygulamaların etkinliğini sınırlayan temel faktörler olduğu tespit edilmiştir.

Sonuç: Sonuç olarak, yerel yönetimlerin göç yönetiminde yapay zekâ ve dijital teknolojilerden etkin biçimde yararlanabilmesi için kapsayıcı dijital politikaların geliştirilmesi, çok dilli hizmetlerin yaygınlaştırılması ve yerel kurumsal kapasitenin güçlendirilmesi gerekmektedir.

Anahtar Kelimeler: Göç yönetimi, Yerel yönetimler, Dijital belediyececilik, Yapay zekâ, Sosyal uyum.

ARTIFICIAL INTELLIGENCE APPLICATIONS IN LOCAL GOVERNMENTS

Research Article

Received: January 5, 2026

Accepted: July 30, 2026

Author:

• Elif Seda GÜRBÜZ

Independent Researcher

elifsedagrbz@gmail.com

ORCID: 0009-0003-7049-2362

Abstract

Background: Migration has notably impacted the socio-economic structure of cities and the capacity of local governments to deliver services, mainly due to rising internal and international migration flows. In Türkiye, local administrations face major challenges in addressing migrants' needs such as housing, healthcare, education, employment, and social integration. In this context, digital transformation and artificial intelligence technologies provide new opportunities for more efficient, data-driven, and sustainable management of migration at the local level.

Aim: This study aims to analyze the local impacts of migration, assess the digital transformation in local governments, and explore how AI-based applications can be used in migration management. Additionally, it seeks to compare good municipal practices from Türkiye and other countries worldwide.

Method: This study employs a qualitative research design based on a comprehensive literature review. Academic studies, official reports, policy documents, and legislative texts at both national and international levels were examined. Since no primary data collection involving human participants was performed, ethical committee approval was not necessary.

Findings: The results show that AI-supported population monitoring, service planning, and data-driven decision-making greatly improve the migration management ability of local governments. Still, issues like the digital divide, infrastructure gaps, and data security challenges keep these technologies from being used effectively.

Conclusion: To effectively leverage artificial intelligence and digital technologies in migration management, local governments must develop inclusive digital policies, expand multilingual digital services, and enhance local institutional capacities.

Keywords: Migration management, local governments, digital municipality, artificial intelligence, social integration.

1. Giriş

Göç, insanlık tarihi boyunca ekonomik, siyasal, sosyal ve çevresel faktörlerin etkisiyle ortaya çıkan ve toplumların yapısını dönüştüren çok boyutlu bir olgu olarak varlığını sürdürmüştür. Özellikle küreselleşme süreciyle birlikte göç hareketleri yalnızca ulusal sınırlar içerisinde gerçekleşen bir nüfus mobilitesi olmaktan çıkmış; uluslararası, bölgesel ve yerel ölçekte derin etkiler yaratan karmaşık bir sürece dönüşmüştür. Günümüzde savaşlar, siyasi istikrarsızlıklar, iklim değişikliği, ekonomik eşitsizlikler ve güvenlik sorunları hem iç hem de dış göçü hızlandıran temel faktörler arasında yer almaktadır (Zengin ve Alkan, 2024: 328). Türkiye, sahip olduğu jeopolitik konum nedeniyle tarihsel olarak yoğun göç hareketlerine maruz kalan ülkelerden biridir. Özellikle 2011 sonrası dönemde Suriye merkezli zorunlu göç hareketleri, Türkiye'nin göç yönetimi kapasitesini hem ulusal hem de yerel düzeyde yeniden şekillendirmiştir. Bu süreçte göçün en somut etkileri kentlerde görülmüş; büyükşehirler başta olmak üzere yerel yönetimler, artan göçmen nüfusun barınma, altyapı, eğitim, sağlık, istihdam ve sosyal uyum gibi çok yönlü ihtiyaçlarını karşılamakla yükümlü hâle gelmiştir (Naralan, 2008: 457). Dolayısıyla göç, yalnızca merkezi idarenin değil, aynı zamanda yerel yönetimlerin de doğrudan sorumluluk alanına giren bir politika konusu hâline gelmiştir. Yerel yönetimler, kent yaşamının düzenlenmesinde ve kamu hizmetlerinin sunumunda vatandaşlara en yakın yönetim birimleri olarak öne çıkmaktadır. Göçmen nüfusun yoğun olarak kentlerde yaşamaya başlaması, belediyelerin hizmet sunum süreçlerini niceliksel ve niteliksel açıdan dönüştürmüştür. Kentsel altyapının kapasite sınırlarına yaklaşması, sosyal hizmetlere olan talebin artması ve kültürel çeşitliliğin yönetilmesi gerekliliği, yerel yönetimlerin geleneksel yönetim anlayışlarını sorgulamasına neden olmuştur (Batal ve Tuğlu, 2018: 220). Bu bağlamda, göç yönetimi yerel düzeyde yalnızca bir hizmet sunumu meselesi değil, aynı zamanda sosyal uyumun, kent barışının ve sürdürülebilir kalkınmanın temel belirleyicilerinden biri hâline gelmiştir.

Son yıllarda bilgi ve iletişim teknolojilerinde yaşanan hızlı gelişmeler, kamu yönetiminde dijital dönüşüm süreçlerini de beraberinde getirmiştir. Dijitalleşme, kamu hizmetlerinin daha hızlı, şeffaf ve etkin bir şekilde sunulmasına olanak tanırken; veri temelli yönetim anlayışını da güçlendirmiştir. Bu dönüşüm süreci yerel yönetimler açısından “dijital belediyecilik” kavramını gündeme getirmiş; e-belediye, e-devlet entegrasyonu, çevrimiçi hizmet platformları ve akıllı şehir uygulamaları yerel hizmet sunumunun temel unsurları hâline gelmiştir (OECD, 2019). Dijital dönüşümün bir uzantısı olarak yapay zekâ teknolojileri, kamu politikalarının oluşturulması ve uygulanmasında giderek daha fazla kullanılmaya başlanmıştır. Yapay zekâ; büyük veri analizi, makine öğrenmesi ve algoritmik karar destek sistemleri aracılığıyla karmaşık toplumsal sorunların daha etkin yönetilmesine imkân tanımaktadır. Göç gibi çok aktörlü ve dinamik bir alanda, yapay zekâ destekli sistemler; nüfus hareketlerinin izlenmesi, hizmet ihtiyacının öngörülmesi ve kaynakların etkin planlanması açısından önemli bir potansiyel sunmaktadır (Demirhan ve Aslan, 2015: 48). Bu durum, göç yönetiminin yalnızca reaktif değil, aynı zamanda proaktif bir yaklaşımla ele alınmasını mümkün kılmaktadır. Yerel yönetimler açısından yapay zekâ uygulamalarının göç yönetiminde kullanılması hem fırsatları hem de riskleri bünyesinde barındırmaktadır. Bir yandan veri temelli karar alma süreçleri sayesinde hizmetlerin daha hedefli ve kapsayıcı sunulması mümkün olurken; diğer yandan dijital uçurum, veri güvenliği, kişisel verilerin korunması ve etik sorunlar önemli tartışma alanları olarak öne çıkmaktadır (Laczko ve Anich, 2013: 31-33). Özellikle göçmen nüfusun dijital okuryazarlık düzeyi, dil bariyerleri ve teknolojiye erişim imkânları, dijital çözümlerin etkinliğini doğrudan etkileyen faktörler arasında yer almaktadır. Bu çerçevede çalışmanın temel problemi, yerel yönetimlerin göç yönetiminde dijital dönüşüm ve yapay zekâ teknolojilerinden nasıl ve ne ölçüde yararlanabileceği sorusudur.

Çalışma, göç olgusunun yerel düzeydeki yansımalarını ele alırken; dijital belediyeçilik uygulamaları ve yapay zekâ destekli sistemlerin göçmenlerin hizmetlere erişimi ve entegrasyonu üzerindeki etkilerini analiz etmeyi amaçlamaktadır. Ayrıca Türkiye’den ve dünyadan örnek belediyeçilik uygulamaları üzerinden iyi uygulama örneklerinin ortaya konulması, yerel yönetimler için politika önerileri geliştirilmesine katkı sunmayı hedeflemektedir. Bu bağlamda çalışma, literatürde göç, yerel yönetimler ve yapay zekâ ilişkisini bütüncül bir perspektifle ele alması bakımından özgün bir nitelik taşımaktadır. Çalışmanın temel varsayımı, yapay zekâ destekli dijital çözümlerin, uygun politika çerçeveleri ve etik ilkelerle birlikte uygulandığında, yerel yönetimlerin göç yönetimi kapasitesini artıracak yönündedir. Ancak bu potansiyelin hayata geçirilebilmesi için dijital eşitsizliklerin azaltılması, kurumsal kapasitenin güçlendirilmesi ve katılımcı bir yönetim anlayışının benimsenmesi gerekmektedir. Bu doğrultuda çalışma altı ana bölümden oluşmaktadır. Giriş bölümünü takiben ikinci bölümde göç olgusunun yerel düzeydeki yansımaları ele alınmakta; üçüncü bölümde dijital dönüşüm süreci ve yerel yönetimlerde dijitalleşme uygulamaları incelenmektedir. Dördüncü bölümde yapay zekâ ve akıllı sistemlerin göç yönetimindeki rolü analiz edilmekte; beşinci bölümde yerel yönetimlerin göçmen entegrasyonundaki işlevleri tartışılmaktadır. Altıncı bölümde Türkiye’den ve dünyadan örnek belediyeçilik uygulamalarına yer verilmekte; sonuç bölümünde ise elde edilen bulgular ışığında politika önerileri ve geleceğe yönelik öngörüler sunulmaktadır. Bu çalışma, göç yönetimi literatürü ile dijital yönetim ve yapay zekâ çalışmalarını yerel yönetimler bağlamında bütünleştirerek disiplinlerarası bir analiz çerçevesi sunmaktadır. Literatürde göç yönetimi çoğunlukla ulusal politika düzeyinde ele alınmakta; dijital dönüşüm ve yapay zekâ çalışmaları ise göç bağlamından bağımsız incelenmektedir. Bu çalışma, söz konusu iki literatür alanını yerel yönetim düzleminde kesiştirerek kavramsal bir boşluğu doldurmaktadır.

Çalışmanın temel teorik katkısı, yerel göç yönetiminde “reaktif hizmet sunumu” modelinden “öngörücü ve veri temelli yönetim” modeline geçişi kavramsallaştırmasıdır. Bu çerçevede yapay zekâ yalnızca teknik bir araç olarak değil, yerel yönetim kapasitesini yeniden yapılandıran bir paradigma değişimi olarak ele alınmaktadır. Ayrıca çalışma, dijital dönüşüm süreçlerinin sosyal eşitsizlik üretme potansiyelini dijital uçurum perspektifi üzerinden tartışarak literatüre eleştirel bir boyut kazandırmaktadır.

2. Yöntem

Bu çalışma, kapsamlı literatür taramasına dayalı tematik analiz içeren nitel bir desk study olarak tasarlanmıştır. Araştırmada birincil veri toplama yöntemlerine (anket, mülakat vb.) başvurulmamış; mevcut akademik literatür ve kurumsal belgeler analiz edilmiştir. Bu nedenle çalışma, bağımsız bir saha araştırması değil; belirli kriterlere dayalı olarak seçilmiş çalışmaların kapsamlı bir biçimde incelenmesine dayanmaktadır.

2.1. Çalışmanın modeli

Araştırma, kapsamlı literatür taraması yöntemi ile yürütülmüştür. Literatür taraması, belirli araştırma soruları doğrultusunda, önceden tanımlanmış anahtar kelimeler ve dahil etme/dışlama kriterleri çerçevesinde literatürün yapılandırılmış biçimde incelenmesini ifade etmektedir. Bu çalışma geleneksel anlatı temelli literatür derlemesinden farklıdır. Tarama süreci rastlantısal değil; belirlenen kavramsal çerçeve doğrultusunda planlı ve ölçüt temelli biçimde yürütülmüştür.

2.2. Evren ve örneklem

Araştırmanın evrenini, 2010–2025 yılları arasında yayımlanmış ve göç yönetimi, yerel yönetimler, dijital dönüşüm ile yapay zekâ ve kamu yönetimi konularını ele alan akademik ve kurumsal yayınlar oluşturmaktadır. Araştırmada amaçlı örnekleme yöntemi kullanılmış olup, çalışma kapsamında araştırma konusu ile doğrudan ilişkili kaynaklar seçilmiştir. Bu doğrultuda ulusal ve uluslararası hakemli dergilerde yayımlanan makaleler, lisansüstü tezler, kitaplar, konferans bildirileri ile kamu kurumları ve uluslararası kuruluşlar tarafından yayımlanan raporlar incelemeye dâhil edilmiştir. Araştırmaya dâhil edilme kriterleri; kaynakların 2010–2025 yılları arasında yayımlanmış olması, Türkçe veya İngilizce dilinde yazılmış olması, göç yönetimi ve yerel yönetimlerle ilişkili dijital dönüşüm veya yapay zekâ uygulamalarını konu edinmesi ve tam metnine erişilebilmesidir. Buna karşılık, belirtilen tarih aralığı dışında yayımlanan çalışmalar, Türkçe ve İngilizce dışındaki dillerde hazırlanmış yayınlar, araştırma konusu ile doğrudan ilişkili olmayan çalışmalar ve tam metnine ulaşamayan kaynaklar araştırma kapsamı dışında bırakılmıştır. Bu kriterler doğrultusunda seçilen yayınlar, çalışmanın örneklemini oluşturmuştur.

2.3. Veri toplama süreci

Araştırma kapsamında literatür taraması Ocak–Mart 2026 tarihleri arasında gerçekleştirilmiştir. İlgili çalışmalara ulaşmak amacıyla ulusal ve uluslararası akademik veri tabanlarından yararlanılmıştır. Bu doğrultuda Web of Science, Scopus ve TR Dizin temel veri kaynakları olarak kullanılmış, Google Scholar ise destekleyici bir kaynak olarak tarama sürecine dâhil edilmiştir. Literatür taramasında araştırmanın kapsamına uygun olarak Türkçe ve İngilizce anahtar kelime kombinasyonları kullanılmıştır. Bu kapsamda “göç yönetimi” ve “yerel yönetimler”, “migration governance” ve “local government”, “artificial intelligence” ve “public administration”, “digital transformation” ve “migration” ile “yapay zekâ” ve “belediyeler” anahtar kelime gruplarından yararlanılmıştır. Tarama sonucunda elde edilen yayınlar öncelikle başlık ve özet düzeyinde incelenmiştir. Bu aşamada araştırma konusu ile doğrudan ilişkili olmayan çalışmalar kapsam dışı bırakılmıştır. Daha sonra tam metnine erişilebilen yayınlar ayrıntılı olarak değerlendirilmiş, veri tabanlarında birden fazla kez yer alan tekrar eden kayıtlar çıkarılmıştır. Son aşamada ise göç yönetimi, yerel yönetimler, dijital dönüşüm ve yapay zekâ konularıyla doğrudan ilişkili olduğu belirlenen çalışmalar analiz kapsamına alınmıştır. Böylece araştırmanın amacı doğrultusunda uygun ve güncel bir literatür havuzu oluşturulmuştur.

2.4. Veri analiz süreci

Bu çalışmada ayrı bir saha temelli nitel yöntem uygulanmamıştır. Analiz süreci, seçilen literatürün tematik olarak sınıflandırılmasına dayanmaktadır. Seçilen çalışmaların tam metinleri okunmuş ve ortak kavramsal eğilimler belirlenmiştir. Bu süreçte manuel kodlama yöntemi kullanılmıştır. Bilgisayar destekli nitel veri analiz programlarından yararlanılmamıştır.

Kodlama sürecinde aşağıdaki temalar oluşturulmuştur:

1. Yerel hizmet sunumunda dijitalleşme
2. Yapay zekâ destekli planlama ve veri analitiği
3. Göçmen entegrasyonu ve dijital hizmetler
4. Dijital uçurum ve eşitsizlik
5. Kurumsal kapasite ve yönetim dönüşümü

Temalar, literatürdeki ortak eğilimlerin analitik sentezi amacıyla oluşturulmuştur. Bulgular bölümü bu tematik yapı üzerinden kurgulanmıştır. Dolayısıyla çalışmanın analiz boyutu, kapsamlı tarama ile seçilen literatürün tematik betimsel analizine dayanmaktadır; bağımsız bir saha verisi üretimi söz konusu değildir.

2.5. Etik

Çalışma kapsamında herhangi bir anket, mülakat ya da insan katılımcılı veri toplama yöntemi kullanılmamıştır. Araştırma yalnızca ikincil veri kaynaklarına dayandığından etik kurul izni gerekmemektedir.

2.6. Sınırlılıklar

Bu araştırma, kapsamlı literatür taramasına dayalı olması nedeniyle incelenen kaynaklarla sınırlıdır. Çalışmada alan araştırması, uygulamalı örnek incelemesi veya paydaş görüşlerine yer verilmemiştir. Ayrıca dijital dönüşüm ve yapay zekâ uygulamalarının hızla gelişen yapısı, bulguların zaman içinde güncellenmesini gerekli kılacak bir sınırlılık olarak değerlendirilmektedir.

3. Bulgular

Göç olgusu, yalnızca bireylerin veya toplulukların mekânsal hareketliliğini ifade eden demografik bir süreç olarak değil; aynı zamanda ekonomik, sosyal, kültürel ve yönetsel boyutları bulunan çok katmanlı bir toplumsal dönüşüm olarak değerlendirilmektedir. Bu dönüşümün etkileri en belirgin biçimde yerel düzeyde, özellikle kentlerde ortaya çıkmaktadır. Göçmen nüfusun yoğun olarak kentlere yönelmesi, yerel yönetimlerin hizmet sunum kapasitelerini yeniden yapılandırmasını zorunlu kılmakta ve kent yönetiminde yeni politika alanlarının oluşmasına neden olmaktadır (Özdemir, 2021: 2016). Yerel düzeyde göçün etkileri, kentlerin fiziksel mekânlarından sosyal dokusuna, kamu hizmetlerinden yerel ekonomiye kadar geniş bir yelpazede hissedilmektedir. Bu bağlamda göç, yerel yönetimler açısından yalnızca nüfus artışıyla ilişkili bir mesele değil; aynı zamanda kentsel sürdürülebilirlik, sosyal uyum ve kamu kaynaklarının etkin kullanımı gibi stratejik alanları doğrudan etkileyen bir olgudur. Özellikle ani ve yoğun göç hareketleri, mevcut kentsel altyapı ve hizmetlerin kapasitesini zorlamakta; yerel yönetimleri kısa sürede çözüm üretmeye zorlayan baskılar oluşturmaktadır (Kahraman, 2025: 5). Bu bölümde, göç olgusunun yerel düzeydeki yansımaları iki alt başlık altında ele alınmaktadır. İlk olarak iç ve dış göçün kentler üzerindeki etkileri incelenmekte, ardından göçmen nüfusun yerel hizmet sunumundaki rolü değerlendirilmektedir.

3.1. İç ve dış göçün kentlere etkisi

İç ve dış göç, kentlerin demografik yapısını doğrudan etkileyen temel faktörler arasında yer almaktadır. İç göç, genellikle kırsal alanlardan kentsel merkezlere doğru gerçekleşmekte ve sanayileşme, istihdam olanakları, eğitim ve sağlık hizmetlerine erişim gibi nedenlerle şekillenmektedir. Dış göç ise savaş, siyasi baskı, ekonomik krizler ve çevresel felaketler gibi zorlayıcı faktörlerin yanı sıra daha iyi yaşam koşulları arayışıyla ortaya çıkmaktadır (UNHCR, 2022). Kentlere yönelen iç ve dış göç hareketleri, öncelikle nüfus yoğunluğunda artışa yol açmaktadır. Bu durum, barınma ihtiyacının artması, konut fiyatlarının yükselmesi ve plansız yapılaşma gibi sorunları beraberinde getirmektedir. Özellikle büyükşehirlerde gecekondu alanlarının genişlemesi ve altyapı yetersizlikleri, göçün kent mekânı üzerindeki olumsuz etkileri arasında sayılmaktadır (Katseli, 2006: 5). Yerel yönetimler, artan nüfusun ihtiyaçlarını karşılamak için ulaşım, su, kanalizasyon, atık yönetimi ve enerji gibi temel altyapı hizmetlerini genişletmek zorunda kalmaktadır.

Göçün kentler üzerindeki etkileri yalnızca fiziksel altyapı ile sınırlı değildir. Sosyal hizmetlere olan talep de göçle birlikte önemli ölçüde artmaktadır. Eğitim kurumlarında sınıf mevcutlarının yükselmesi, sağlık hizmetlerinde yoğunluk ve sosyal yardım taleplerindeki artış, yerel yönetimlerin bütçe ve insan kaynağı planlamasını zorlaştırmaktadır. Özellikle dış göç kapsamında kente gelen zorunlu göçmenler ve sığınmacılar, dil bariyerleri ve sosyo-ekonomik dezavantajlar nedeniyle kamu hizmetlerine erişimde ek desteklere ihtiyaç duymaktadır (Arabacı, 2021: 4). Ekonomik açıdan bakıldığında göç, kentler için hem fırsatlar hem de riskler barındırmaktadır. Göçmen nüfus, yerel iş gücü piyasasına katkı sağlayarak ekonomik canlılığı artırabilmekte; özellikle emek yoğun sektörlerde iş gücü açığını kapatabilmektedir. Ancak kayıt dışı istihdam, düşük ücretler ve çalışma koşullarındaki eşitsizlikler hem göçmenler hem de yerel halk açısından sosyal gerilimlere yol açabilmektedir. Bu noktada yerel yönetimlerin istihdam politikaları ve mesleki eğitim programları, göçün ekonomik etkilerini dengeleyici bir rol oynamaktadır (OECD, 2018). Kültürel ve sosyal boyutta ise göç, kentlerin çok kültürlü bir yapıya kavuşmasına katkı sunmaktadır. Farklı dil, din ve kültürel pratiklerin bir arada yaşaması, kentsel çeşitliliği artırırken; aynı zamanda sosyal uyum ve birlikte yaşam konusunda yeni zorlukları gündeme getirmektedir. Sosyal uyumun sağlanamaması durumunda ayrışma, dışlanma ve toplumsal çatışma riskleri artmaktadır. Bu nedenle yerel yönetimlerin kültürel uyum, katılım ve kapsayıcılık odaklı politikalar geliştirmesi kritik önem taşımaktadır.

Göçmen nüfus, yerel hizmet sunumunda yalnızca hizmet alan pasif bir grup olarak değil; aynı zamanda kentsel yaşamın aktif bir bileşeni olarak değerlendirilmelidir. Göçmenlerin yerel hizmetlere olan talepleri, hizmetlerin kapsamını ve sunum biçimlerini yeniden şekillendirmekte; belediyelerin hizmet sunumunda çeşitlilik ve esneklik ihtiyacını artırmaktadır. Bu durum, yerel yönetimlerin klasik “tek tip hizmet” anlayışından uzaklaşarak daha kapsayıcı ve hedef odaklı hizmet modellerine yönelmesini gerekli kılmaktadır (Batal ve Tuğlu, 2018: 218). Göçmen nüfusun yerel hizmet sunumundaki rolü, özellikle sosyal hizmetler alanında belirginleşmektedir. Barınma destekleri, sosyal yardımlar, psikososyal danışmanlık ve uyum programları, göçmenlerin kent yaşamına dâhil olmasında önemli araçlar olarak öne çıkmaktadır. Yerel yönetimler, bu hizmetleri sunarken göçmenlerin dil, kültür ve sosyo-ekonomik durumlarını dikkate almak zorundadır. Aksi hâlde hizmetlerin etkinliği azalmakta ve kaynak israfı riski ortaya çıkmaktadır (Şahin, 2007: 162). Eğitim ve sağlık hizmetleri, göçmen nüfusun yerel düzeyde en yoğun yararlandığı alanlar arasında yer almaktadır. Belediyeler tarafından sunulan dil kursları, mesleki eğitim programları ve toplum sağlığı merkezleri, göçmenlerin topluma entegrasyonunu destekleyen önemli araçlardır. Bu hizmetler aynı zamanda yerel halk ile göçmenler arasındaki etkileşimi artırarak sosyal uyuma katkı sağlamaktadır. Bu bağlamda göçmenler, yerel hizmetlerin tasarımında dikkate alınması gereken önemli bir paydaş hâline gelmektedir (UNDP, 2020).

Yerel hizmet sunumunda göçmen nüfusun rolü, katılımcı yönetim anlayışı çerçevesinde de ele alınmalıdır. Göçmenlerin karar alma süreçlerine dâhil edilmesi, hizmetlerin ihtiyaçlara daha uygun biçimde şekillendirilmesini sağlamaktadır. Danışma meclisleri, mahalle toplantıları ve dijital katılım platformları, göçmenlerin yerel yönetime katılımını artıran mekanizmalar arasında yer almaktadır. Bu tür katılımcı uygulamalar hem demokratik yönetimi güçlendirmekte hem de göçmenlerin aidiyet duygusunu pekiştirmektedir (Tuğaç, 2025. 172). Sonuç olarak göçmen nüfus, yerel hizmet sunumunda yalnızca ek bir yük olarak değil; doğru politikalarla yönetildiğinde kentsel gelişime katkı sunan bir unsur olarak değerlendirilebilir. Yerel yönetimlerin bu potansiyeli hayata geçirebilmesi için veri temelli planlama, dijital araçların etkin kullanımı ve kapsayıcı hizmet modellerinin benimsenmesi gerekmektedir. Bu noktada dijital dönüşüm ve yapay zekâ uygulamaları, göçmen nüfusun ihtiyaçlarının doğru biçimde analiz edilmesi ve hizmetlerin etkinliğinin artırılması açısından önemli bir

zemin sunmaktadır. Bir sonraki bölümde, yerel yönetimlerde dijital dönüşüm süreci ve dijital belediyeçilik uygulamaları bu çerçevede ele alınacaktır.

3.2. Dijital dönüşüm süreci ve yerel yönetimler

Dijital dönüşüm, bilgi ve iletişim teknolojilerindeki hızlı gelişmelerin kamu yönetimi yapıları, hizmet sunum süreçleri ve yönetim anlayışı üzerindeki etkilerini ifade eden kapsamlı bir dönüşüm sürecidir. Bu süreç, yalnızca teknolojik araçların kullanımını değil; aynı zamanda kurumların iş yapma biçimlerinin, karar alma mekanizmalarının ve vatandaşlarla kurulan ilişkilerin yeniden yapılandırılmasını da içermektedir. Özellikle yerel yönetimler açısından dijital dönüşüm, artan nüfus, çeşitlenen toplumsal talepler ve karmaşıklaşan kent sorunları karşısında daha etkin ve sürdürülebilir çözümler üretme gerekliliğinin bir sonucu olarak ortaya çıkmaktadır (Aslan & Bulut, 2019: 764). Yerel yönetimler, vatandaşlara en yakın kamu kurumları olmaları nedeniyle dijital dönüşümün etkilerini en hızlı ve somut biçimde deneyimleyen aktörler arasında yer almaktadır. Kentleşme oranlarının artması, göç hareketlerinin yoğunlaşması ve hizmet taleplerinin çeşitlenmesi, belediyelerin geleneksel hizmet sunum modellerinin yetersiz kalmasına neden olmuştur. Bu bağlamda dijital teknolojiler, hizmetlerin daha hızlı, şeffaf ve erişilebilir biçimde sunulmasına olanak tanırken; aynı zamanda kamu kaynaklarının daha verimli kullanılmasını sağlamaktadır (Trajković, 2013: 26). Dijital dönüşüm süreci, yerel yönetimlerin yönetim anlayışını da dönüştürmektedir. Vatandaş odaklı hizmet anlayışı, katılımcı yönetim modelleri ve veri temelli karar alma süreçleri, dijitalleşmenin temel bileşenleri olarak öne çıkmaktadır. Özellikle göç gibi dinamik ve çok boyutlu politika alanlarında dijital araçlar, yerel yönetimlerin hızlı ve doğru kararlar alabilmesi açısından stratejik bir öneme sahiptir. Bu çerçevede dijital belediyeçilik kavramı, yerel yönetimlerin dijital dönüşüm sürecini anlamak açısından önemli bir teorik ve pratik çerçeve sunmaktadır.

Dijital belediyeçilik, yerel yönetimlerin bilgi ve iletişim teknolojilerini kullanarak kamu hizmetlerini elektronik ortamda sunmasını, yönetsel süreçleri dijitalleştirmesini ve vatandaşlarla etkileşimini çevrimiçi platformlar aracılığıyla yürütmesini ifade eden bir kavramdır. Dijital belediyeçilik, yalnızca hizmetlerin dijital ortama taşınmasını değil; aynı zamanda hizmet tasarımı kullanıcı odaklı, katılımcı ve yenilikçi bir yaklaşımın benimsenmesini de içermektedir (Yıldırım ve Akgül, 2020). Dijital belediyeçiliğin temel unsurları arasında e-belediye uygulamaları, çevrimiçi başvuru ve ödeme sistemleri, mobil uygulamalar, açık veri portalları ve akıllı şehir çözümleri yer almaktadır. Bu uygulamalar sayesinde vatandaşlar, belediye hizmetlerine zaman ve mekân kısıtı olmaksızın erişebilmekte; yerel yönetimler ise hizmet süreçlerini daha etkin biçimde izleyebilmekte ve değerlendirebilmektedir. Dijital belediyeçilik, özellikle göçmen nüfusun yoğun olduğu kentlerde, hizmetlere erişimde yaşanan bürokratik ve dil temelli engellerin azaltılmasına katkı sağlamaktadır (Düren, 2000: 62). Dijital belediyeçilik anlayışı, aynı zamanda yerel yönetimlerde şeffaflık ve hesap verebilirliği güçlendirmektedir. Çevrimiçi hizmet platformları ve açık veri uygulamaları, vatandaşların yerel yönetim faaliyetlerini daha yakından takip etmesine olanak tanımaktadır. Bu durum, kamu yönetimine duyulan güvenin artmasına katkı sağlarken; yerel demokrasinin güçlenmesine de zemin hazırlamaktadır. Göç yönetimi bağlamında ise dijital belediyeçilik, göçmenlere yönelik hizmetlerin izlenebilirliğini artırmakta ve politika geliştirme süreçlerinde veri temelli yaklaşımların benimsenmesini kolaylaştırmaktadır. Dijital belediyeçiliğin sunduğu olanaklara rağmen, bu sürecin bazı sınırlılıkları da bulunmaktadır. Dijital altyapı eksiklikleri, kurumsal kapasite yetersizlikleri ve dijital okuryazarlık düzeyinin düşüklüğü, dijital belediyeçilik uygulamalarının etkinliğini sınırlayan temel faktörler arasında yer almaktadır. Özellikle göçmen nüfusun teknolojiye erişim ve dijital beceri düzeyi, dijital hizmetlerden yararlanma oranlarını doğrudan etkilemektedir. Bu nedenle dijital belediyeçilik uygulamalarının kapsayıcı bir

anlayışla tasarlanması büyük önem taşımaktadır (Kayan, 2019: 57). Literatür genel olarak dijital belediyeçiliğin hizmetlere erişimi kolaylaştırdığını vurgulamakla birlikte, çalışmaların önemli bir kısmı bu dönüşümün kurumsal kapasite ve veri yönetimi altyapısıyla desteklenmediği durumlarda sürdürülebilir olmadığını ortaya koymaktadır. Bu durum, dijitalleşmenin teknik bir modernizasyon süreci değil, aynı zamanda örgütsel dönüşüm gerektiren yapısal bir değişim olduğunu göstermektedir.

3.3. Türkiye’de yerel yönetimlerde dijitalleşme uygulamaları

Türkiye’de yerel yönetimlerde dijitalleşme süreci, merkezi idare tarafından yürütülen e-devlet politikalarıyla paralel bir biçimde gelişmiştir. 2000’li yılların başından itibaren kamu yönetiminde dijital dönüşümü hedefleyen strateji belgeleri ve mevzuat düzenlemeleri, yerel yönetimlerin dijitalleşme süreçlerini hızlandırmıştır. Özellikle büyükşehir belediyeleri, e-belediye uygulamaları ve akıllı şehir projeleri aracılığıyla dijital hizmet sunumunda öncü bir rol üstlenmiştir (Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, 2021). Türkiye’de birçok belediye, çevrimiçi ödeme sistemleri, imar ve ruhsat işlemleri, sosyal yardım başvuruları ve şikâyet yönetim sistemleri gibi hizmetleri dijital platformlar üzerinden sunmaktadır. Bu uygulamalar, hizmet süreçlerinin hızlanmasını ve vatandaş memnuniyetinin artmasını sağlamaktadır. Göçmen nüfus açısından bakıldığında ise dijitalleşme, özellikle sosyal yardım ve danışmanlık hizmetlerine erişimi kolaylaştıran bir araç olarak öne çıkmaktadır. Ancak bu hizmetlerin büyük ölçüde Türkçe sunulması, göçmenlerin dijital hizmetlerden yararlanma düzeyini sınırlayabilmektedir (Giguashvili, 2023: 63).

Türkiye’de yerel yönetimlerde dijitalleşme süreci, aynı zamanda akıllı şehir projeleriyle desteklenmektedir. Trafik yönetimi, enerji verimliliği, atık yönetimi ve güvenlik gibi alanlarda kullanılan dijital sistemler, kent yaşamının kalitesini artırmayı hedeflemektedir. Bu projeler, dolaylı olarak göç yönetimine de katkı sağlamakta; özellikle nüfus yoğunluğunun ve hizmet talebinin izlenmesine olanak tanımaktadır. Ancak bu sistemlerin göç yönetimiyle doğrudan entegrasyonu henüz sınırlı düzeydedir.

E-devlet ve hizmetlerin entegrasyonu hususunda Türkiye’de kamu hizmetlerinin dijital ortamda sunulmasını sağlayan temel platformlardan biridir. Merkezi idare tarafından yürütülen e-devlet uygulamaları, yerel yönetimlerin dijital hizmetleriyle entegre edildiğinde, vatandaşlara daha bütüncül bir hizmet sunumu imkânı sağlamaktadır. Bu entegrasyon, hizmet tekrarlarının önlenmesi ve veri paylaşımının etkinleştirilmesi açısından büyük önem taşımaktadır (OECD, 2019). Yerel hizmetlerin e-devlet sistemiyle entegrasyonu, özellikle göçmen nüfusun hizmetlere erişimini kolaylaştırabilecek bir potansiyele sahiptir. Kimlik doğrulama, ikamet bilgileri ve sosyal yardım verilerinin entegre edilmesi, hizmet sunumunda hız ve doğruluk sağlamaktadır. Bununla birlikte veri güvenliği ve kişisel verilerin korunması, bu entegrasyon sürecinde dikkat edilmesi gereken temel hususlar arasında yer almaktadır. Sonuç olarak Türkiye’de yerel yönetimlerde dijitalleşme süreci önemli bir ilerleme kaydetmiş olmakla birlikte, göç yönetimi bağlamında dijital uygulamaların daha bütüncül bir yaklaşımla ele alınması gerekmektedir. Bir sonraki bölümde, yapay zekâ ve akıllı sistemlerin göç yönetimindeki rolü ayrıntılı olarak incelenecektir.

3.4. Yapay zekâ ve akıllı sistemlerde göç yönetimi

Göç yönetimi, çok aktörlü yapısı, sürekli değişen dinamikleri ve yüksek belirsizlik içeren doğası nedeniyle kamu yönetiminin en karmaşık politika alanlarından biri olarak değerlendirilmektedir. Göç hareketlerinin ani artışlar göstermesi, göçmen profillerinin çeşitlenmesi ve ihtiyaçların zaman içerisinde farklılaşması, geleneksel yönetim araçlarının yetersiz kalmasına neden olmaktadır. Bu bağlamda yapay zekâ ve akıllı sistemler, göç

yönetiminin daha öngörülebilir, hızlı ve etkin biçimde yürütülmesine olanak tanıyan yenilikçi araçlar olarak öne çıkmaktadır (Mecek ve Kocakula, 2019:196). Yapay zekâ, büyük veri setlerinin analiz edilmesi, örüntülerin tespit edilmesi ve geleceğe yönelik tahminlerin yapılması gibi işlevleri sayesinde göç yönetiminde stratejik bir rol üstlenmektedir. Özellikle yerel yönetimler açısından yapay zekâ destekli sistemler, göçmen nüfusun mekânsal dağılımının izlenmesi, hizmet talebinin öngörülmesi ve kaynakların etkin biçimde planlanması açısından önemli fırsatlar sunmaktadır. Bu durum, yerel yönetimlerin yalnızca mevcut sorunlara tepki veren değil, aynı zamanda olası riskleri önceden tespit eden proaktif bir yönetim anlayışına yönelmesini mümkün kılmaktadır (Kurnaz, 2024: 239). Akıllı sistemlerin göç yönetiminde kullanımı, aynı zamanda karar alma süreçlerinin daha nesnel ve veri temelli hâle gelmesine katkı sağlamaktadır. Geleneksel karar alma mekanizmalarında sıklıkla karşılaşılan sezgisel yaklaşımlar ve sınırlı veri kullanımı, yerini algoritmalarla desteklenen analitik süreçlere bırakmaktadır. Ancak bu dönüşüm, beraberinde etik, hukuki ve toplumsal tartışmaları da gündeme getirmektedir. Özellikle kişisel verilerin korunması, algoritmik önyargılar ve hesap verebilirlik gibi konular, yapay zekâ destekli göç yönetiminin temel tartışma alanları arasında yer almaktadır (Yılmaz ve Mecek, 2021: 440). Yapay zekâ destekli nüfus takibi sistemleri, göçmen nüfusun sayısı, demografik özellikleri ve mekânsal dağılımı hakkında güncel ve kapsamlı veri üretme kapasitesine sahiptir. Bu sistemler, farklı kamu kurumlarından elde edilen büyük veri setlerini entegre ederek, göç hareketlerinin daha doğru bir biçimde izlenmesine olanak tanımaktadır. Yerel yönetimler açısından bu durum, hizmet planlamasının daha gerçekçi verilere dayandırılmasını mümkün kılmaktadır (UNDP, 2020). Nüfus takibinde kullanılan yapay zekâ uygulamaları, özellikle tahmine dayalı analizler yoluyla gelecekteki hizmet taleplerini öngörme imkânı sunmaktadır. Örneğin, belirli bir mahallede artan göçmen nüfus yoğunluğu, eğitim, sağlık veya sosyal hizmetlere olan talebin de artacağını göstermektedir. Yapay zekâ algoritmaları, bu tür eğilimleri erken aşamada tespit ederek yerel yönetimlerin gerekli önlemleri zamanında almasını sağlamaktadır. Bu yaklaşım, kamu kaynaklarının daha etkin kullanılmasına ve hizmet sunumunda yaşanan aksaklıkların azaltılmasına katkı sunmaktadır (OECD, 2021). Yapay zekâ destekli hizmet planlaması, aynı zamanda kriz yönetimi açısından da önemli bir araçtır. Ani göç dalgaları veya olağanüstü durumlar karşısında, yerel yönetimlerin hızlı kararlar alabilmesi büyük önem taşımaktadır.

Akıllı sistemler, gerçek zamanlı veri analizi sayesinde kriz anlarında hangi hizmetlerin öncelikli olduğunu belirleyebilmekte ve müdahale kapasitesini artırmaktadır. Bu durum, özellikle zorunlu göç ve kitlesel yer değiştirme süreçlerinde yerel yönetimlerin yükünü hafifletmektedir (Giguashvili, 2023: 61.). Bununla birlikte yapay zekâ destekli nüfus takibi sistemlerinin etkinliği, veri kalitesi ve veri paylaşımına doğrudan bağlıdır. Farklı kurumlar arasında veri entegrasyonunun sağlanamaması veya güncel olmayan verilerin kullanılması, sistemlerin güvenilirliğini azaltabilmektedir. Ayrıca kişisel verilerin korunmasına yönelik yasal düzenlemeler, yapay zekâ uygulamalarının tasarımı dikkate alınması gereken önemli sınırlılıklar oluşturmaktadır. Bu nedenle yerel yönetimlerin, teknolojik yenilikleri hukuki ve etik çerçevelerle uyumlu bir şekilde uygulaması gerekmektedir. Dijital platformlar, yapay zekâ destekli göç yönetiminin en görünür uygulama alanlarından biridir. Yerel yönetimler tarafından geliştirilen mobil uygulamalar, web tabanlı hizmet portalları ve çevrimiçi danışmanlık sistemleri, göçmenlerin kamu hizmetlerine daha kolay erişmesini sağlamaktadır. Bu platformlar, yapay zekâ tabanlı chatbotlar ve otomatik yönlendirme sistemleri aracılığıyla göçmenlere hızlı ve kişiselleştirilmiş bilgi sunabilmektedir (OECD, 2019). Yapay zekâ destekli dijital platformlar, dil bariyerlerinin aşılmasında da önemli bir rol oynamaktadır. Otomatik çeviri sistemleri ve çok dilli arayüzler, göçmenlerin hizmetlere erişimini kolaylaştırmakta ve bilgiye ulaşımında yaşanan eşitsizlikleri azaltmaktadır. Bu durum, özellikle sosyal yardım, sağlık ve danışmanlık hizmetleri gibi alanlarda hizmetlerin etkinliğini artırmaktadır. Ancak bu sistemlerin

doğruluğu ve kültürel hassasiyetleri gözetme kapasitesi, uygulamaların başarısını belirleyen kritik faktörler arasında yer almaktadır (Günay, 2024: 718). Dijital platformlar aracılığıyla göçmenlere erişim, aynı zamanda katılımcı yönetim anlayışını da desteklemektedir. Geri bildirim mekanizmaları, çevrimiçi anketler ve dijital danışma süreçleri, göçmenlerin yerel politika süreçlerine dâhil edilmesini mümkün kılmaktadır. Bu tür uygulamalar, hizmetlerin ihtiyaçlara daha uygun biçimde tasarlanmasına katkı sağlarken; göçmenlerin yerel topluma aidiyet duygusunu da güçlendirmektedir. Ancak dijital okuryazarlık düzeyinin düşüklüğü ve teknolojiye erişim sorunları, bu platformların kapsayıcılığını sınırlayan unsurlar olarak öne çıkmaktadır (Gür, 2017: 7).

Veri tabanlı karar alma, yapay zekâ destekli göç yönetiminin temel bileşenlerinden biridir. Yerel yönetimler, büyük veri analitiği ve yapay zekâ algoritmaları sayesinde göçle ilgili politika kararlarını daha somut verilere dayandırabilmektedir. Bu yaklaşım, kaynak tahsisinde etkinliği artırmakta ve hizmetlerin hedef kitleye daha uygun biçimde sunulmasını sağlamaktadır (Tan, 2018: 455). Veri tabanlı karar alma süreçleri, aynı zamanda performans değerlendirme ve politika izleme açısından da önemli avantajlar sunmaktadır. Uygulanan politikaların etkileri, veri analizi yoluyla ölçülebilmekte ve gerekli durumlarda hızlı revizyonlar yapılabilmektedir. Bu durum, yerel yönetimlerin öğrenen organizasyonlar hâline gelmesine katkı sağlamaktadır. Ancak algoritmaların karar alma süreçlerindeki rolü arttıkça, insan denetiminin ve şeffaflığın korunması da büyük önem taşımaktadır. Sonuç olarak yapay zekâ ve akıllı sistemler, yerel yönetimlerin göç yönetimi kapasitesini artıran güçlü araçlar olarak değerlendirilebilir. Ancak bu teknolojilerin etkin ve adil bir biçimde kullanılabilmesi için etik ilkelerin gözetilmesi, veri güvenliğinin sağlanması ve kapsayıcı politikaların geliştirilmesi gerekmektedir. Bir sonraki bölümde, yerel yönetimlerin göçmen entegrasyonundaki rolü bu çerçevede ele alınacaktır. İncelenen çalışmalar, yapay zekâ uygulamalarının özellikle nüfus yoğunluğu tahmini, hizmet talebi projeksiyonu ve kaynak tahsisi alanlarında yerel yönetimlere öngörü kapasitesi kazandırdığını göstermektedir. Bununla birlikte literatürde algoritmik şeffaflık, veri kalitesi ve etik denetim mekanizmalarının yeterince tartışılmadığı görülmektedir. Bu eksiklik, teknolojik kapasitenin yönetim ilkeleriyle bütünleşmediği durumlarda yeni risk alanları yaratabileceğine işaret etmektedir.

3.5. Yerel yönetimlerin göçmen entegrasyonundaki rolü

Göçmen entegrasyonu, göç yönetiminin en kritik ve uzun vadeli boyutlarından biri olarak değerlendirilmektedir. Entegrasyon süreci, göçmenlerin yalnızca barınma ve temel ihtiyaçlarının karşılanmasını değil; aynı zamanda sosyal, ekonomik, kültürel ve siyasal yaşama katılımlarını da kapsamaktadır. Bu yönüyle entegrasyon, tek yönlü bir uyum süreci olmaktan ziyade hem göçmenlerin hem de ev sahibi toplumun karşılıklı etkileşimini içeren çok boyutlu bir toplumsal dönüşüm süreci olarak ele alınmaktadır (Özservet, 2015: 104). Yerel yönetimler, göçmenlerin günlük yaşamla en yoğun temas kurduğu kamu kurumları olmaları nedeniyle entegrasyon sürecinde merkezi bir role sahiptir. Belediyeler tarafından sunulan eğitim, sağlık, sosyal yardım, kültürel faaliyetler ve danışmanlık hizmetleri, göçmenlerin kentsel yaşama dâhil olmasında belirleyici olmaktadır. Bu bağlamda yerel yönetimler, göçmen entegrasyonunu destekleyen politikaların tasarlanması ve uygulanmasında kilit aktörler olarak öne çıkmaktadır (Giffinger, 2007: 11). Göçmen entegrasyonunda yerel yönetimlerin rolü, yalnızca hizmet sunumuyla sınırlı değildir. Aynı zamanda sosyal uyumun sağlanması, toplumsal gerilimlerin önlenmesi ve birlikte yaşam kültürünün geliştirilmesi de yerel yönetimlerin sorumluluk alanına girmektedir. Özellikle göçmen nüfusun yoğun olduğu kentlerde, entegrasyon politikalarının başarısı büyük ölçüde yerel düzeyde geliştirilen kapsayıcı ve yenilikçi uygulamalara bağlıdır. Bu noktada dijitalleşme ve yapay zekâ destekli uygulamalar, entegrasyon süreçlerinin daha etkili biçimde yönetilmesine katkı sunmaktadır (UNDP, 2020).

Göçmen entegrasyonunun önündeki en önemli engellerden biri dil bariyeridir. Dil sorunu, göçmenlerin kamu hizmetlerine erişimini zorlaştırmakta ve toplumsal hayata katılımını sınırlamaktadır. Bu nedenle yerel yönetimler tarafından geliştirilen çok dilli dijital hizmet uygulamaları, entegrasyon sürecinde stratejik bir araç olarak değerlendirilmektedir. Belediyelerin web siteleri, mobil uygulamaları ve çağrı merkezlerinde birden fazla dil seçeneği sunulması, göçmenlerin bilgiye erişimini kolaylaştırmakta ve hizmetlerden yararlanma oranlarını artırmaktadır (Tamer ve Övgün, 2023: 511).

Çok dilli dijital hizmetler, yalnızca bilgilendirme amacıyla değil; aynı zamanda yönlendirme ve danışmanlık süreçlerinde de etkin biçimde kullanılmaktadır. Yapay zekâ destekli chatbotlar ve otomatik çeviri sistemleri, göçmenlere sosyal yardımlar, sağlık hizmetleri, eğitim imkânları ve hukuki süreçler hakkında hızlı ve kişiselleştirilmiş bilgi sunabilmektedir. Bu tür uygulamalar, özellikle belediyelerin insan kaynağı kapasitesinin sınırlı olduğu durumlarda hizmet sunumunun sürekliliğini sağlamaktadır (OECD, 2021). Sosyal uyum politikaları, yerel yönetimlerin göçmen entegrasyonundaki bir diğer önemli sorumluluk alanını oluşturmaktadır. Sosyal uyum, göçmenler ile yerel halk arasında karşılıklı anlayışın ve etkileşimin güçlendirilmesini hedeflemektedir. Belediyeler tarafından düzenlenen kültürel etkinlikler, spor faaliyetleri, mahalle buluşmaları ve ortak projeler, farklı toplumsal gruplar arasındaki iletişimi artırarak önyargıların azalmasına katkı sağlamaktadır (Ateş, 2020: 28). Dijital platformlar, bu tür etkinliklerin duyurulması ve katılımın artırılması açısından önemli bir araç olarak kullanılmaktadır. Dijital eğitim hizmetleri, göçmen entegrasyonunun desteklenmesinde giderek daha fazla önem kazanmaktadır. Yerel yönetimler tarafından sunulan çevrimiçi dil kursları, mesleki eğitim programları ve dijital okuryazarlık eğitimleri, göçmenlerin iş gücü piyasasına ve toplumsal yaşama katılımını kolaylaştırmaktadır. Özellikle pandemi süreciyle birlikte dijital eğitim uygulamalarının yaygınlaşması, mekânsal kısıtları ortadan kaldırarak daha geniş bir göçmen kitlesine ulaşılmasını mümkün kılmıştır (UNESCO, 2021).

Sağlık hizmetleri, göçmen entegrasyonunun en hassas alanlarından biri olarak öne çıkmaktadır. Göçmenlerin sağlık hizmetlerine erişimde yaşadığı dil, kültür ve bilgi eksikliği kaynaklı sorunlar, yerel yönetimlerin özel politikalar geliştirmesini gerekli kılmaktadır. Belediyeler tarafından sunulan dijital sağlık danışmanlığı hizmetleri, randevu sistemleri ve bilgilendirme platformları, göçmenlerin sağlık hizmetlerinden daha etkin biçimde yararlanmasını sağlamaktadır. Yapay zekâ destekli sistemler, sağlık hizmetlerine olan talebin analiz edilmesi ve risk gruplarının belirlenmesi açısından da önemli katkılar sunmaktadır (WHO, 2020). Danışmanlık hizmetleri, göçmenlerin hukuki, sosyal ve psikolojik destek ihtiyaçlarını karşılamada kritik bir rol oynamaktadır. Yerel yönetimler tarafından sunulan dijital danışmanlık hizmetleri, göçmenlerin hakları, yükümlülükleri ve başvuru süreçleri hakkında bilgi edinmesini kolaylaştırmaktadır. Özellikle çevrimiçi danışmanlık platformları ve mobil uygulamalar, yüz yüze hizmetlere erişimde zorluk yaşayan göçmenler için önemli bir alternatif sunmaktadır. Bu hizmetler, göçmenlerin belirsizlik ve güvensizlik duygularını azaltarak entegrasyon sürecini desteklemektedir (Bryson ve George, 2020: 2). Bununla birlikte, dijital hizmetlerin entegrasyon sürecine katkı sunabilmesi için kapsayıcı bir yaklaşımla tasarlanması gerekmektedir. Dijital uçurum, teknolojiye erişim sorunları ve dijital okuryazarlık eksikliği, özellikle dezavantajlı göçmen gruplarının bu hizmetlerden yeterince yararlanamamasına neden olabilmektedir. Bu nedenle yerel yönetimlerin dijital hizmetleri tasarlarken göçmenlerin sosyo-ekonomik durumlarını ve ihtiyaçlarını dikkate alması büyük önem taşımaktadır. Sonuç olarak yerel yönetimler, çok dilli dijital hizmetler, sosyal uyum politikaları, dijital eğitim, sağlık ve danışmanlık hizmetleri aracılığıyla göçmen entegrasyonunda belirleyici bir rol üstlenmektedir.

Göç yönetiminde dijitalleşme ve yapay zekâ uygulamalarının yerel düzeydeki etkileri, farklı ülkelerde ve kentlerde hayata geçirilen belediyeçilik uygulamaları üzerinden somut biçimde gözlemlenebilmektedir. Türkiye’de ve dünyada çeşitli belediyeler, artan göçmen nüfusun ihtiyaçlarını karşılamak ve entegrasyon süreçlerini desteklemek amacıyla dijital teknolojilerden yararlanan yenilikçi projeler geliştirmiştir. Bu uygulamalar, yerel yönetimlerin göç yönetimi kapasitesinin artırılmasında dijital dönüşümün ve yapay zekânın oynadığı rolü ortaya koyması bakımından önem taşımaktadır (OECD, 2019). Örnek belediyeçilik uygulamaları, yalnızca teknik çözümler sunmakla kalmamakta; aynı zamanda göçmen entegrasyonunda kapsayıcı yönetim anlayışının güçlendirilmesine de katkı sağlamaktadır.

Türkiye’de özellikle büyükşehir belediyeleri, yoğun göç hareketleri karşısında dijital çözümler geliştirme konusunda öncü bir rol üstlenmiştir. İstanbul, Gaziantep, Şanlıurfa ve İzmir gibi göçmen nüfusun yoğun olduğu kentlerde, yerel yönetimler dijital platformlar aracılığıyla göçmenlere yönelik hizmet sunumunu çeşitlendirmiştir. Bu uygulamalar, sosyal yardım, danışmanlık, eğitim ve sağlık hizmetlerine erişimi kolaylaştırmayı hedeflemektedir (Uzunparmak ve İrdem, 2025: 95). İstanbul Büyükşehir Belediyesi (İBB), göçmenlere yönelik hizmetlerini dijital ortamda sunan belediyeler arasında öne çıkmaktadır. Belediye tarafından geliştirilen dijital başvuru sistemleri ve çok dilli bilgilendirme platformları, göçmenlerin sosyal hizmetlere erişimini kolaylaştırmaktadır. Ayrıca veri tabanlı analizler yoluyla göçmen nüfusun mekânsal dağılımı ve hizmet talepleri izlenmekte; bu veriler hizmet planlamasında kullanılmaktadır. İBB’nin dijitalleşme stratejisi, göç yönetiminde veri temelli karar alma yaklaşımının yerel düzeydeki uygulamalarına örnek teşkil etmektedir.

Gaziantep Büyükşehir Belediyesi ise geçici koruma altındaki Suriyeliler yoğunluğu nedeniyle göç yönetiminde özel politikalar geliştiren belediyelerden biridir. Belediye, dijital danışmanlık merkezleri ve çevrimiçi bilgilendirme sistemleri aracılığıyla göçmenlere sağlık, eğitim ve sosyal uyum hizmetleri sunmaktadır. Ayrıca uluslararası kuruluşlarla iş birliği içerisinde yürütülen projeler kapsamında, göçmenlere yönelik dijital eğitim ve mesleki beceri geliştirme programları hayata geçirilmiştir. Bu uygulamalar, yerel yönetimlerin uluslararası aktörlerle iş birliği yaparak dijital çözümler üretmesine örnek oluşturmaktadır (UNDP, 2020). İzmir Büyükşehir Belediyesi, göçmen entegrasyonunu destekleyen katılımcı ve dijital odaklı uygulamalarıyla dikkat çekmektedir. Belediye tarafından geliştirilen çevrimiçi katılım platformları, göçmenlerin yerel politika süreçlerine dâhil edilmesini amaçlamaktadır. Bu platformlar aracılığıyla göçmenlerin ihtiyaçları ve beklentileri doğrudan yerel yönetime aktarılmakta; hizmetler bu geri bildirimler doğrultusunda şekillendirilmektedir. İzmir örneği, dijital araçların katılımcı yönetim anlayışını güçlendirme potansiyelini göstermesi bakımından önemlidir.

Uluslararası düzeyde birçok kent, göç yönetiminde dijitalleşme ve yapay zekâ uygulamalarını etkin biçimde kullanmaktadır. Özellikle Avrupa ve Kuzey Amerika’da yer alan büyük şehirler, göçmen entegrasyonunu destekleyen yenilikçi dijital projeler geliştirmiştir. Bu kentler, veri temelli yönetim anlayışı ve yapay zekâ destekli sistemler aracılığıyla göçmenlere yönelik hizmetlerin etkinliğini artırmayı hedeflemektedir (OECD, 2021). Barcelona Belediyesi, göçmen entegrasyonu alanında dijital çözümler geliştiren öncü belediyelerden biridir. Belediye tarafından oluşturulan dijital entegrasyon platformları, göçmenlerin konut, sağlık, eğitim ve istihdam hizmetlerine erişimini tek bir dijital çatı altında toplamaktadır. Yapay zekâ destekli yönlendirme sistemleri, kullanıcıların ihtiyaçlarına uygun hizmetlere hızlı biçimde ulaşmasını sağlamaktadır. Barcelona örneği, dijital belediyeçilik uygulamalarının entegrasyon süreçlerini nasıl kolaylaştırabileceğini göstermektedir (Tuğaç, 2025: 171). Amsterdam Belediyesi, veri temelli göç yönetimi konusunda dikkat çeken uygulamalara sahiptir. Belediye, göçmen nüfusun kent içerisindeki dağılımını ve hizmet taleplerini analiz etmek amacıyla büyük veri ve yapay zekâ

teknolojilerinden yararlanmaktadır. Bu analizler, konut politikalarının ve sosyal hizmetlerin planlanmasında kullanılmaktadır. Amsterdam örneği, yapay zekâ destekli analizlerin yerel yönetimlerin stratejik planlama kapasitesini nasıl güçlendirdiğini ortaya koymaktadır (Beduschi, 2021: 580-581). Kanada'nın Toronto kenti ise göçmen entegrasyonunda dijital danışmanlık ve çok dilli hizmetler sunan belediyeceilik uygulamalarıyla öne çıkmaktadır. Belediye tarafından geliştirilen çevrimiçi danışmanlık platformları ve yapay zekâ destekli chatbotlar, göçmenlerin kamu hizmetlerine erişimini kolaylaştırmaktadır. Bu sistemler, özellikle yeni gelen göçmenlerin yerel hizmetler hakkında bilgi edinmesini hızlandırmakta ve entegrasyon sürecini desteklemektedir (Kurnaz, 2024: 215). Türkiye'den ve dünyadan örnek belediyeceilik uygulamaları, göç yönetiminde dijitalleşme ve yapay zekâ kullanımının önemli avantajlar sunduğunu göstermektedir. Bu uygulamalar, hizmetlere erişimin kolaylaştırılması, kaynakların etkin kullanımı ve karar alma süreçlerinin güçlendirilmesi açısından olumlu sonuçlar ortaya koymaktadır. Ancak uygulamaların başarısı, yerel bağlamın dikkate alınmasına, kurumsal kapasitenin yeterliliğine ve kapsayıcı politika anlayışının benimsenmesine bağlıdır. Ayrıca dijital çözümlerin yaygınlaştırılmasında dijital uçurum, veri güvenliği ve etik sorunlar gibi faktörler dikkatle ele alınmalıdır. Aksi hâlde dijital uygulamalar, göçmenler arasındaki eşitsizlikleri derinleştirme riski taşımaktadır. Bu nedenle örnek belediyeceilik uygulamaları, yalnızca teknolojik başarılarıyla değil; aynı zamanda sosyal kapsayıcılık ve etik ilkeler çerçevesinde de değerlendirilmelidir.

Yerel yönetimlerde dijital dönüşüm ve yapay zekâ destekli uygulamaların yaygınlaşması, göç yönetiminde önemli fırsatlar sunmakla birlikte, çeşitli yapısal ve toplumsal sorunları da beraberinde getirmektedir. Bu sorunların başında dijital uçurum ve hizmetlere erişimde yaşanan eşitsizlikler gelmektedir. Dijital uçurum, bireyler veya toplumsal gruplar arasında bilgi ve iletişim teknolojilerine erişim, kullanım becerileri ve dijital hizmetlerden yararlanma düzeyi açısından ortaya çıkan farkları ifade etmektedir (Akyol ve Özkan, 2023: 128). Göçmen nüfus söz konusu olduğunda, dijital uçurumun etkileri daha belirgin hâle gelmekte ve entegrasyon süreçlerini olumsuz yönde etkileyebilmektedir. Göçmenlerin önemli bir bölümü, düşük gelir düzeyi, dil bariyerleri ve sınırlı dijital okuryazarlık gibi nedenlerle dijital hizmetlere erişimde güçlük yaşamaktadır. Yerel yönetimler tarafından sunulan dijital belediyeceilik ve yapay zekâ destekli hizmetlerin büyük ölçüde çevrimiçi platformlar üzerinden sunulması, bu hizmetlerden yararlanamayan grupların dışlanma riskini artırmaktadır. Bu durum, dijitalleşmenin kapsayıcı bir politika aracı olmaktan çıkıp yeni eşitsizlikler üreten bir mekanizmaya dönüşmesine yol açabilmektedir (UNDP, 2020).

Dijital uçurumun bir diğer boyutu altyapı yetersizlikleriyle ilişkilidir. Özellikle göçmen nüfusun yoğun olarak yaşadığı dezavantajlı mahallelerde internet erişiminin sınırlı olması, dijital hizmetlerden yararlanmayı zorlaştırmaktadır. Ayrıca belediyelerin dijital altyapı yatırımlarının kent genelinde eşit biçimde dağılmaması, mekânsal eşitsizlikleri derinleştirebilmektedir. Bu bağlamda dijitalleşme politikalarının, kent içindeki sosyo-ekonomik farklılıkları dikkate alarak tasarlanması büyük önem taşımaktadır (OECD, 2019). Yerel yönetimlerin dijital dönüşüm sürecinde karşılaştığı bir diğer önemli sorun, kurumsal kapasite ve kaynak yetersizliğidir. Dijital ve yapay zekâ tabanlı sistemlerin geliştirilmesi ve sürdürülebilir biçimde işletilmesi, nitelikli insan kaynağı ve mali kaynak gerektirmektedir. Özellikle küçük ve orta ölçekli belediyeler, bu tür teknolojik yatırımları hayata geçirmekte zorlanmaktadır. Bu durum, belediyeler arasında dijitalleşme düzeyi açısından önemli farkların ortaya çıkmasına neden olmaktadır (Batal ve Tuğlu, 2018). Veri güvenliği ve kişisel verilerin korunması da dijital göç yönetiminde öne çıkan sorun alanları arasında yer almaktadır. Yapay zekâ destekli sistemlerin etkin çalışabilmesi için büyük miktarda kişisel verinin toplanması ve analiz edilmesi gerekmektedir. Göçmenlerin kimlik, ikamet, sağlık ve sosyal yardım bilgilerini içeren bu verilerin güvenliğinin sağlanamaması, ciddi etik ve hukuki sorunlara

yol açabilmektedir. Özellikle göçmenlerin kırılgan gruplar arasında yer aldığı düşünüldüğünde, veri güvenliği konusundaki risklerin daha da arttığı söylenebilir (Pirasteh ve Varshozas, 2019: 100). Algoritmik önyargılar, yapay zekâ destekli göç yönetimi uygulamalarında dikkat edilmesi gereken bir diğer önemli sorundur. Yapay zekâ sistemleri, geçmiş verilere dayalı olarak çalıştığı için, bu verilerde yer alan yapısal eşitsizlikleri ve ayrımcı pratikleri yeniden üretebilme potansiyeline sahiptir. Bu durum, göçmenlerin hizmetlere erişiminde adaletsiz sonuçlar doğurabilmektedir. Dolayısıyla algoritmaların şeffaflığı ve insan denetimi, dijital göç yönetiminin temel ilkeleri arasında yer almalıdır (OECD, 2021). Bu sorunlar karşısında geliştirilebilecek çözüm önerileri, çok boyutlu ve bütüncül bir yaklaşımı gerekli kılmaktadır. Öncelikle dijital uçurumun azaltılması için yerel yönetimlerin altyapı yatırımlarını artırması ve dezavantajlı bölgelerde internet erişimini yaygınlaştırması gerekmektedir. Kamuya açık internet noktaları, dijital hizmet merkezleri ve mobil hizmet araçları, göçmenlerin dijital hizmetlere erişimini artıracak uygulamalar arasında yer almaktadır (UNESCO, 2021). Literatürde dijital dönüşüm çoğunlukla verimlilik perspektifiyle ele alınsa da, göçmen nüfus bağlamında dijital uçurumun sosyal dışlanma riskini artırabileceği yönünde güçlü bulgular bulunmaktadır. Bu durum, dijitalleşmenin otomatik olarak kapsayıcı sonuçlar üretmediğini; aksine sosyal politika boyutuyla birlikte tasarlanması gerektiğini göstermektedir.

Dijital okuryazarlığın artırılması, dijital uçurumla mücadelede bir diğer önemli politika alanıdır. Yerel yönetimler tarafından sunulacak dijital eğitim programları, göçmenlerin çevrimiçi hizmetleri kullanma becerilerini geliştirmeyi hedeflemelidir. Bu programların çok dilli ve kültürel açıdan duyarlı biçimde tasarlanması, katılım oranlarını artıracaktır. Ayrıca sivil toplum kuruluşları ve üniversitelerle yapılacak iş birlikleri, dijital eğitim programlarının etkinliğini güçlendirebilir. Kaynak yetersizliği sorununa yönelik olarak, merkezi idare ile yerel yönetimler arasında daha güçlü bir koordinasyon mekanizması kurulması önem taşımaktadır. Dijital dönüşüm projelerinin ulusal düzeyde desteklenmesi, küçük ölçekli belediyelerin de bu süreçten yararlanmasını sağlayacaktır. Ayrıca uluslararası fonlar ve projeler aracılığıyla yerel yönetimlerin dijital kapasitesi artırılabilir. Bu tür iş birlikleri, göç yönetiminde yenilikçi çözümlerin yaygınlaştırılmasına katkı sunacaktır (UNDP, 2020). Veri güvenliği ve etik sorunlara yönelik çözüm önerileri arasında, açık ve bağlayıcı hukuki çerçevelerin oluşturulması yer almaktadır. Yerel yönetimlerin kişisel verilerin korunmasına ilişkin yasal düzenlemelere uygun hareket etmesi ve veri yönetimi süreçlerinde şeffaflık ilkesini benimsemesi gerekmektedir. Ayrıca yapay zekâ sistemlerinin tasarımında etik ilkelerin gözetilmesi ve düzenli denetim mekanizmalarının oluşturulması, algoritmik önyargıların azaltılmasına katkı sağlayacaktır (Partigöç, 2022: 405). Sonuç olarak dijital uçurum, erişim sorunları ve kaynak yetersizlikleri, yerel yönetimlerde dijital ve yapay zekâ destekli göç yönetiminin önündeki temel engeller arasında yer almaktadır. Ancak bu sorunlar, kapsayıcı politikalar, güçlü kurumsal iş birlikleri ve etik ilkelere dayalı bir dijital dönüşüm anlayışıyla aşılabılır. Bir sonraki ve son bölümde, çalışmanın genel bulguları özetlenecek ve geleceğe yönelik politika önerileri sunulacaktır.

4. Tartışma ve Sonuç

Bu çalışmada elde edilen bulgular, göç yönetiminin yerel düzeyde giderek daha karmaşık bir hâl aldığını ve geleneksel yönetim araçlarının bu karmaşıklığı yönetmekte yetersiz kalabildiğini göstermektedir. Özellikle yoğun iç ve dış göç alan kentlerde, yerel yönetimlerin hizmet sunum kapasitesi demografik değişimlere paralel olarak yeniden yapılandırılmak zorundadır. Bu bağlamda dijital dönüşüm ve yapay zekâ uygulamaları, göç yönetiminde yeni bir paradigma değişimini işaret etmektedir. Literatür bulguları, yapay zekâ destekli nüfus takibi ve veri temelli planlama mekanizmalarının yerel yönetimlerin öngörü kapasitesini artırdığını ortaya koymaktadır.

Özellikle hizmet talebinin tahmin edilmesi, kaynak tahsisi ve kriz yönetimi gibi alanlarda yapay zekâ uygulamaları, reaktif yönetim anlayışından proaktif yönetime geçişi mümkün kılmaktadır. Ancak bu teknolojilerin etkinliği, yalnızca teknik kapasiteye değil; kurumsal koordinasyon, veri kalitesi ve yönetim ilkelerine de bağlıdır. Türkiye örneğinde yerel yönetimlerin dijitalleşme alanında önemli ilerlemeler kaydettiği görülmekle birlikte, göç yönetimi bağlamında bu dönüşümün henüz bütüncül bir strateji çerçevesine kavuşmadığı anlaşılmaktadır. Dijital hizmetlerin çoğunlukla Türkçe sunulması, göçmenlerin dijital platformlardan eşit biçimde yararlanmasını sınırlamaktadır. Bu durum, dijital belediyeciliğin kapsayıcılık boyutunun güçlendirilmesi gerektiğini göstermektedir. Uluslararası örnekler incelendiğinde, veri temelli yönetim anlayışının ve çok dilli dijital hizmetlerin göçmen entegrasyonunu desteklediği görülmektedir. Barcelona, Amsterdam ve Toronto örnekleri; yapay zekâ destekli sistemlerin yalnızca hizmet sunumunu değil, aynı zamanda katılımcı yönetimi de güçlendirdiğini ortaya koymaktadır. Ancak bu uygulamaların başarısı, etik ilkelere bağlılık, veri güvenliği ve şeffaflık mekanizmalarının işlerliği ile doğrudan ilişkilidir.

Çalışmanın en önemli tartışma noktalarından biri, dijitalleşmenin her zaman eşitlik üretmediği gerçeğidir. Dijital uçurum, teknolojiye erişim sorunları ve dijital okuryazarlık eksikliği, özellikle kırılgan göçmen gruplar açısından yeni dışlanma biçimlerine yol açabilmektedir. Bu nedenle yapay zekâ destekli göç yönetimi uygulamaları, yalnızca teknik bir dönüşüm olarak değil; sosyal adalet ve hak temelli yönetim perspektifiyle ele alınmalıdır. Sonuç olarak, yerel yönetimlerde göç yönetiminin geleceği, dijital teknolojilerle bütünleşmiş, veri temelli ve kapsayıcı bir yönetim anlayışına bağlıdır. Yapay zekâ uygulamaları, uygun hukuki ve etik çerçeve içerisinde kullanıldığında, hizmet etkinliğini artırma ve entegrasyon süreçlerini güçlendirme potansiyeline sahiptir. Ancak bu potansiyelin hayata geçirilebilmesi için:

- Dijital uçurumun azaltılması,
- Çok dilli ve kullanıcı dostu dijital platformların yaygınlaştırılması,
- Kurumsal kapasitenin güçlendirilmesi,
- Veri güvenliği ve algoritmik şeffaflığın sağlanması,
- Merkezi ve yerel düzeyde güçlü koordinasyon mekanizmalarının kurulması

Gerekmemektedir. Bu çalışma kavramsal ve literatür temelli bir analiz sunmaktadır. Gelecek araştırmalarda yerel yönetimlerde uygulanan yapay zekâ projelerinin saha verileriyle ölçülmesi, karşılaştırmalı ampirik çalışmaların yapılması ve göçmen kullanıcı deneyimlerinin incelenmesi literatüre önemli katkılar sağlayacaktır. Sonuç olarak, dijital dönüşüm ve yapay zekâ, yerel yönetimlerde göç yönetimini yeniden tanımlayan stratejik araçlar hâline gelmektedir. Ancak teknolojik yeniliklerin sürdürülebilir ve adil sonuçlar üretebilmesi, kapsayıcı ve etik temelli bir yönetim anlayışının benimsenmesine bağlıdır.

Bu çalışma, göç olgusunun yerel düzeydeki yansımalarını dijital dönüşüm ve yapay zekâ uygulamaları çerçevesinde ele alarak, yerel yönetimlerin göç yönetimi ve göçmen entegrasyonundaki rolünü bütüncül bir perspektifle incelemiştir. Günümüzde göç, yalnızca demografik bir hareketlilik değil; kentlerin sosyo-ekonomik yapısını, kamu hizmetlerinin niteliğini ve yönetim anlayışını doğrudan etkileyen çok boyutlu bir olgu hâline gelmiştir. Özellikle Türkiye gibi yoğun iç ve dış göç alan ülkelerde, göçün etkileri en belirgin biçimde yerel düzeyde hissedilmekte ve yerel yönetimleri yeni politika arayışlarına yöneltmektedir. Çalışmanın bulguları, göçün kentler üzerinde hem fırsatlar hem de riskler yarattığını göstermektedir. Göçmen nüfus, yerel ekonomiye ve

kültürel çeşitliliğe katkı sunabilme potansiyeline sahipken; plansız kentleşme, altyapı yetersizlikleri ve sosyal uyum sorunları gibi zorlukları da beraberinde getirmektedir. Bu noktada yerel yönetimlerin rolü, yalnızca hizmet sunumuyla sınırlı kalmamakta; aynı zamanda sosyal uyumun sağlanması, toplumsal barışın korunması ve sürdürülebilir kentsel gelişimin desteklenmesini de kapsamaktadır. Dijital dönüşüm süreci, yerel yönetimlerin bu zorluklarla başa çıkabilmesi için önemli araçlar sunmaktadır. Dijital belediyeçilik uygulamaları, kamu hizmetlerinin daha hızlı, şeffaf ve erişilebilir biçimde sunulmasını mümkün kılarken; veri temelli yönetim anlayışını da güçlendirmektedir. Türkiye’de yerel yönetimlerin dijitalleşme alanında önemli adımlar attığı görülmekle birlikte, bu sürecin göç yönetimiyle bütüncül biçimde ele alınmasının henüz sınırlı kaldığı tespit edilmiştir. Özellikle dijital hizmetlerin büyük ölçüde Türkçe sunulması ve göçmenlerin ihtiyaçlarına yeterince duyarlı olmaması, dijitalleşmenin kapsayıcılığını azaltan unsurlar arasında yer almaktadır.

Yapay zekâ ve akıllı sistemler, göç yönetiminde yerel yönetimlerin kapasitesini artırma potansiyeline sahip yenilikçi araçlar olarak öne çıkmaktadır. Yapay zekâ destekli nüfus takibi, hizmet planlaması ve veri tabanlı karar alma süreçleri, yerel yönetimlerin göçle ilişkili riskleri öngörmesine ve kaynakları daha etkin kullanmasına olanak tanımaktadır. Dijital platformlar aracılığıyla göçmenlere erişim sağlanması, çok dilli hizmetlerin sunulması ve katılımcı yönetim mekanizmalarının geliştirilmesi, entegrasyon süreçlerini destekleyen önemli uygulamalar arasında yer almaktadır. Ancak çalışmada ele alınan örnekler ve analizler, dijitalleşme ve yapay zekâ uygulamalarının tek başına yeterli olmadığını da ortaya koymaktadır. Dijital uçurum, altyapı ve kaynak yetersizlikleri, dijital okuryazarlık eksikliği, veri güvenliği ve etik sorunlar, yerel düzeyde dijital göç yönetiminin önündeki temel engeller arasında yer almaktadır. Özellikle göçmenlerin kırılgan gruplar arasında bulunması, dijital çözümlerin tasarımı ve hak temelli bir yaklaşımın benimsenmesini zorunlu kılmaktadır. Aksi hâlde dijitalleşme, mevcut eşitsizlikleri azaltmak yerine derinleştirme riski taşımaktadır. Türkiye’den ve dünyadan örnek belediyeçilik uygulamaları, yerel yönetimlerin dijital dönüşüm ve yapay zekâ teknolojilerini etkin biçimde kullanmaları hâlinde göç yönetiminde önemli ilerlemeler kaydedebileceğini göstermektedir. Özellikle veri temelli planlama, çok dilli dijital hizmetler ve katılımcı platformlar, göçmen entegrasyonunu destekleyen iyi uygulama örnekleri olarak öne çıkmaktadır. Bununla birlikte bu uygulamaların başarısı, yerel bağlamın dikkate alınmasına, kurumsal kapasitenin güçlendirilmesine ve merkezi idare ile yerel yönetimler arasında etkili bir koordinasyonun kurulmasına bağlıdır. Bu çerçevede çalışmadan hareketle geliştirilebilecek politika önerileri şu şekilde sıralanabilir: Öncelikle yerel yönetimlerin göç yönetiminde dijital ve yapay zekâ tabanlı çözümleri stratejik planlarına entegre etmesi gerekmektedir. Dijital belediyeçilik uygulamaları, göçmenlerin ihtiyaçlarını merkeze alan kapsayıcı bir anlayışla yeniden tasarlanmalıdır. Çok dilli hizmetlerin yaygınlaştırılması ve dijital platformların kullanıcı dostu hâle getirilmesi, göçmenlerin hizmetlere erişimini artıracaktır.

İkinci olarak dijital uçurumun azaltılmasına yönelik politikalar önceliklendirilmelidir. Dezavantajlı mahallelerde dijital altyapının güçlendirilmesi, kamuya açık internet erişim noktalarının artırılması ve dijital okuryazarlık eğitimlerinin yaygınlaştırılması, göçmenlerin dijital hizmetlerden yararlanma kapasitesini artıracaktır. Bu süreçte sivil toplum kuruluşları ve üniversitelerle yapılacak iş birlikleri, yerel yönetimlerin kurumsal kapasitesini destekleyebilir. Üçüncü olarak veri güvenliği ve etik konularına özel önem verilmelidir. Yapay zekâ destekli sistemlerin tasarım ve uygulama süreçlerinde şeffaflık, hesap verebilirlik ve insan denetimi ilkeleri gözetilmelidir. Kişisel verilerin korunmasına ilişkin yasal düzenlemelere uyum sağlanmalı ve algoritmik önyargıları azaltmaya yönelik mekanizmalar geliştirilmelidir. Son olarak bu çalışma, yerel yönetimlerde göç yönetimi ve yapay zekâ uygulamalarının gelecekte daha da önem kazanacağını göstermektedir. Dijital teknolojilerin hızlı gelişimi, yerel yönetimler için yeni fırsatlar sunarken; aynı zamanda yeni sorumluluklar da

yüklemektedir. Gelecek araştırmaların, yerel düzeyde uygulanan yapay zekâ projelerinin somut etkilerini ölçmeye yönelik ampirik çalışmalara odaklanması, literatüre önemli katkılar sağlayacaktır. Bu bağlamda yerel yönetimlerin, kapsayıcı, etik ve sürdürülebilir bir dijital dönüşüm anlayışıyla göç yönetiminde öncü bir rol üstlenmesi büyük önem taşımaktadır. Bu çalışma, göç yönetimi ile dijital yönetim literatürünü yerel düzeyde bütünleştirerek “öngörücü yerel yönetim” kavramsallaştırmasını önermektedir. Bu kavramsallaştırma, yapay zekâ destekli sistemlerin yalnızca operasyonel verimlilik değil; aynı zamanda yönetim kapasitesi ve sosyal kapsayıcılık açısından da değerlendirilmesi gerektiğini vurgulamaktadır.

Sonuç olarak yerel yönetimlerin göç yönetiminde yapay zekâ ve dijital teknolojilerden etkin biçimde yararlanabilmesi için: Kapsayıcı dijital tasarım ilkeleri benimsenmeli, çok dilli ve erişilebilir hizmet altyapısı geliştirilmeli, veri güvenliği ve etik denetim mekanizmaları güçlendirilmeli, yerel–merkezi idare arasında koordinasyon artırılmalıdır. Gelecek araştırmalarda bu modelin ampirik saha çalışmaları ve nicel veri analizleri ile test edilmesi, literatüre daha güçlü kanıt temelli katkılar sunacaktır.

Kaynaklar

- Akyol, İ. T. ve Özkan, N. A. Ş. (2023). Yapay zekâ uygulamalarının yerel hizmet sunumuna etkisi. *Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 18(1), 120-134. <https://doi.org/10.48145/gopsbad.1287364>
- Ateş, K. (2020). Göç yönetiminde yerel yönetimlerin rolü. *Iğdır Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, (5), 23-40. <https://doi.org/10.58618/igdiriibf.1027621>
- Batal, S. ve Tuğlu, K. (2018). Endüstri 4.0 ve yeni teknolojiler karşısında yerel yönetimlerde yaşanan değişimler. *Avrasya Uluslararası Araştırmalar Dergisi*, 6(14), 216-232. <https://doi.org/10.33692/avasyad.510635>
- Bryson, J. ve George, B. (2020). Strategic management in public administration. In *Oxford Research Encyclopedia of Politics*, 1-26. <https://doi.org/10.1093/acrefore/9780190228637.013.1396>
- Demirhan, Y. ve Aslan, S. (2015). Türkiye'nin sınır ötesi göç politikaları ve yönetimi. *Birey ve Toplum Sosyal Bilimler Dergisi*, 5(1), 23-62. <https://doi.org/10.20493/bt.78101>
- Düren, Z. (2013). *2000'li yıllarda yönetim*. Alfa Yayınları.
- Giffinger, R., Fertner, C., Kramar, H., Kalasek, R., Pichler-Milanovic, N. ve Meijers, E. J. (2007). Smart cities: Ranking of European medium-sized cities. *Vienna University of Technology*. https://www.smart-cities.eu/download/city_ranking_final.pdf
- Giguashvili, G. (2023). Possibilities of using artificial intelligence in the process of international migration management. *Innovative Economics and Management*, 10(3), 58-66.
- Gür, N. (2017). *Ülke deneyimleri ışığında uluslararası göç ekonomisi*. SETA Yayınları, 224.
- Katseli, L. T., Lucas, R. E. ve Xenogiani, T. (2006). *Effects of migration on sending countries: What do we know?* OECD Development Centre Working Paper No. 250. OECD Publishing.
- Kayan, A. (2019). Dijital çağda kent yönetimi için ortaya çıkan fırsatlar. *Sayıştay Dergisi*, (114), 53-73. <https://izlik.org/JA79NK72AE>
- Kurnaz, S. Ç. (2024). Kamu politikalarında yapay zekâ uygulamaları: Kanada göçmenlik sistemi örneği. *Ombudsman Akademik*, (21), 209-241. <https://doi.org/10.32002/ombudsmanakademik.1496218>
- Laczko, F. ve Rudolf, A. (2013). *Introduction*. In *World Migration Report 2013*. International Organization for Migration.
- Meccek, M. ve Kocakula, Ö. (2019). *E-devlet ve e-yönetişimde idari, siyasi ve etik sorunlar*. B. Parlak ve K. C. Doğan (Ed.), *E-yönetişim: Kavramsal/kuramsal çerçeve, ülke incelemeleri ve Türkiye'ye yansımaları* içinde (ss. 195-230). Beta Yayınları.
- OECD. (2019). *Artificial intelligence in the public sector*. <https://www.oecd.org>
- Özdemirkol, M. (2025). Yerel yönetimlerde yapay zekâ ve eko-yönetişim: Kuramsal bir çerçeve. *International Journal of Social and Humanities Sciences Research*, 12(123), 2012-2021.
- Özservet, Y. Ç. (2015). *Göçmen çocukların şehre uyumu ve eğitim politikası*. Y. Bulut (Ed.), *Uluslararası göç ve mülteci uyumu sorununda kamu yönetiminin rolü* içinde (ss. 93-113). Umuttepe Yayınları.

- Partigöç, N. S. (2022). Afet risk yönetiminde yapay zekâ kullanımının rolü. *Bilişim Teknolojileri Dergisi*, 15(4), 401-411.
- Pirasteh, S. ve Varshosaz, M. (2019). Geospatial information technologies in support of disaster risk reduction, mitigation and resilience: Challenges and recommendations. *In Sustainable Development Goals Connectivity Dilemma* (ss. 93-108). CRC Press.
- Şahin, A. (2007). Türkiye’de e-belediyecilik uygulamaları ve Konya örneği. *Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, (29), 161-189. <https://izlik.org/JA24RA42YP>
- Tan, S. S. (2018). *Göçün devlet bütçesi üzerindeki etkisi*. IX. Uluslararası Sivil Toplum Kuruluşları Kongresi: Göç ve Toplum.
- Trajkovik, V. (2013). *Yerel yönetimler için bilgi ve iletişim teknolojileri (BİT): Standartlar, ilkeler ve en iyi uygulamalar*. Marmara Belediyeler Birliği Yayınları.
- Tuğaç, Ç. (2025). Yerel yönetimlerde yapay zekâ, dijitalleşme ve etik yönetim: Barselona, Şanghay ve Ankara kentleri üzerinden karşılaştırmalı analiz. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 34, 160-191. <https://doi.org/10.35379/cusosbil.1683790>
- United Nations. (2022). *E-Government Survey*. <https://publicadministration.un.org>
- Uzunparmak, M. ve İrdem, İ. (2025). Sınır güvenliğinde yapay zekâ entegrasyonu. *Güvenlik Bilimleri Dergisi*, 14(1), 87-110. <https://doi.org/10.28956/gbd.1569382>
- Yılmaz, V. ve Mecek, M. (2021). *Kavram ve kuramsal açıdan Türkiye’de dijital kamu yönetimi ve dönüşümü*. B. Akıncı (Ed.), *Kamu yönetiminde değişim olgusu: Global trendler ve yeni paradigmalar içinde* (ss. 103-138). Nobel Akademik Yayıncılık.
- Zengin, E. Ç. ve Alkan, A. D. (2024). Türkiye’de yerel yönetimlerin dijitalleşmesine ilişkin güncel değerlendirme. *İDEALKENT*, 16(43), 326-359. <https://doi.org/10.31198/idealkent.1404984>